

Kısaca Konu Başlıkları gizle

1 Kısaca Psikolojinin Alt Dalları

- 1.1 1- Deneysel Psikoloji
- 1.2 2- Bilişsel Psikoloji
- 1.3 3- Gelişim Psikolojisi
- 1.4 4- Sosyal Psikoloji
- 1.5 5- Klinik Psikoloji
- 1.6 6- Sağlık Psikolojisi
- 1.7 7- Trafik Psikolojisi
- 1.8 8- Spor Psikolojisi
- 1.9 9- Endüstri ve Örgüt Psikolojisi
- 1.10 10- Din Psikolojisi

Psikolojinin Alt Dalları: Psikolojinin bir bilim dalı olarak kabul görmesi ve kendi alanında farklı bilgilere ulaşması, çalıştığı alanların gelişmesine olanak sağlamıştır. Bu nedenle psikolojiye bağlı olarak alt dallar dediğimiz uzmanlık alanları ortaya çıkmıştır.

Her alt dal kendi alanıyla alakalı geniş ve derinlikli araştırmalarla insanları ilgilendiren, onların gereksinim duyduğu bilgiler üretmeye çalışmıştır.

Psikolojinin uzmanlık alanları; temel bilim alt dalları denilen deneysel alanlar ve uygulamalı alt dallar denilen uygulamalı alanlar olarak iki başlıkta incelenebilir. Aşağıda çoğunlukla kabul gören alt dallardan bazıları örneklendirilecek ve açıklanacaktır.

Kısaca Psikolojinin Alt Dalları

1. Deneysel Psikoloji
2. Bilişsel Psikoloji
3. Gelişim Psikolojisi
4. **Sosyal Psikoloji**
5. Klinik Psikoloji
6. Sağlık Psikolojisi
7. Trafik Psikolojisi
8. Spor Psikolojisi
9. Endüstri ve Örgüt Psikolojisi
10. Din Psikolojisi

1- Deneysel Psikoloji

Davranışları ortaya çıkaran ilkeleri belirlemeye çalışan alandır. Genellikle **duyum**, algı, güdü, **öğrenme**, duygu, bellek ve davranışların psiko-fizyolojik boyutlarını ilgilendiren çalışmalar yapar.

Bu konularda deney ve gözlemle elde ettiği bilgileri teorik olarak ortaya çıkarmakla kalmaz; bu bilgileri psikolojinin uygulamalı alanlarının kullanımına sunar. Deneysel psikolojide özellikle doğrudan gözlemlenebilen davranışlar üstüne çalışmalarını yoğunlaştırır.

2- Bilişsel Psikoloji

Doğrudan gözlenemeyen zihinsel süreçler olarak algılanan hatırlama, **düşünme**, problem çözme, karar verme, dil, öğrenme, hüküm verme benzeri konuların geniş anlamda incelenmesidir. Böylece davranışların altında yatan nedenler hakkında yorum yapabilme olanağı sağlanmış olur. Bilişsel psikoloji, insanların bilgiyi anlamalarını, saklamalarını ve gereksinim duyulduğunda tekrar bilgilerini geri çağrılmaları vb. konularla ilgilidir.

3- Gelişim Psikolojisi

İnsanın anne karnında başlayan yaşam boyu süren gelişimini ve bu süreçte davranışlarında yaşa bağlı olarak ortaya çıkan değişiklikleri inceler. Gelişim psikolojisi; çocukluk, ergenlik, yetişkinlik ve yaşlılık psikolojisi olmak üzere üç alt dala ayrılır ve bu dönemlerin her birinde davranışları yönlendiren etkenleri araştırır.

4- Sosyal Psikoloji

İnsanın toplumsal varlık olduğu gerçeğinden hareket edilerek onun öteki insanlarla olan ilişkileri incelenir. Sosyal ortamlarda ki insanların bilme, **anlama** ve öteki insanlarla ilişkilerini tanımlamaya; duygu düşünce etkileşimini ortaya çıkarmaya çalışan alandır. Bireylerin kendi aralarındaki ve gruplar arası etkileşim, çatışma, uyuma, ikna, başkalarını etkileme (**propaganda**) davranışları ilgilendiği konular arasında yer alır.

5- Klinik Psikoloji

İnsan davranışlarındaki bozukluklar ve bunların altında yatan nedenleri belirleme; teşhis ve tedavi ile alakalı süreci bütün olarak inceleme benzeri işlevlere sahiptir. Klinik psikologlar bireyin düşünüş, duygu ve davranışlarını çevreleriyle uyumlu olabilecek düzeye getirebilmek

için hem terapi ve telkin metotlarını uygulayıp hem de psikiyatrlarla işbirliği hâlinde çalışırlar.

6- Sağlık Psikolojisi

Toplumun ve bireylerin psikolojik yönden sağlıklı kalmaları için önleyici sağlık tedbirlerine başvurup hastalıkları önleme benzeri amaçları gözetir. Bunlardan başka sağlığı bozulan bireylerin tedavi edilmeden önce hazırlanması ve tedavi sonrasındaki destekleyici psikolojik durum ile alakalı çalışmalar yapar. İnsan davranışlarıyla sağlıklılığını arasındaki ilişkiyi koordine edip yaşam kalitesini yükseltmeye çalışır.

7- Trafik Psikolojisi

İnsanların araçları kullanırken algılarının ve dikkatlerinin oluşumunu inceler. Ayrıca kişiliklerinin ne türden risk almaya elverişli oluşları ile alakalı tavır ve tutumlarını inceleme objesi hâline getiren geniş bir çalışma alanı vardır. Trafik psikolojisi, insanlar yaya ve sürücü olduklarında bunların davranışlarının temelindeki süreçleri inceleyip kazalara bağlı yaralanma ve ölümleri azaltmayı hedefler. Bu amaçlar çerçevesinde çalışmalar yapar.

8- Spor Psikolojisi

İnsanın spor faaliyetleri yaparken ortaya koyduğu davranışlarıyla ilgilenir. Sporla uğraşan bireyin başarısı vücudunun fiziki sağlığıyla alakalı olduğu kadar psikolojisiyle de ilgilidir. Sporcunun müsabakalara hazırlanması, motivasyonunun tam olması, çevresiyle barışık oluşu yaptığı spor dalıyla alakalı başarısını etkileyen öteki faktörlerdir. Spor psikolojisi bu yönüyle sporculara faydalı olmak amacıyla çalışmalarını sürdürmektedir.

9- Endüstri ve Örgüt Psikolojisi

Örgüt, teknik ekipman ve insan unsurlarıyla birlikte belirli bir amaç etrafında işleyen yapıya adı verilir. Endüstriyel örgütlerde de psikoloji çalışanların iş veriminin artmasında, personel seçiminde, çalışma koşullarıyla alakalı değişiklik ve düzenlemelerin yapılmasında insan kaynakları bölümüyle yakın işbirliği içerisindedir. Endüstriyel örgütlerde psikolojinin **bilgi**, tavsiye ve uygulamalarından yararlanır.

10- Din Psikolojisi

İnsan yaşamında dinin etkisiyle ortaya çıkan **davranış** biçimlerini, dinsel yapının insanın duygu dünyasındaki etkilerini, bunun dışarıya yansımalarını inceler. Din psikolojisi bir dini

metin araştırması değildir. Dinin önder kabul ettiği insanların öteki insanlar üzerindeki etkileri vb. konuları inceler.

Günümüzde yukarıda açıklanan alanların dışında yeni uzmanlık alanları da gelişmiştir. Bu alanlardan birine örnek olarak hukuk psikolojisini verebiliriz.

Kaynak:12.Sınıf Psikoloji Ders Kitabı (PDF)

Psikoloji Bilimi Ders Notları